

Mælkeribruget i Danmark 1898.

Af Konsulent *B. Bøggild.*

Høsten 1897 var maaske nok for Landet i sin Helhed jævn god; men nogle Steder, f. Ex. paa Fyn, havde Oldenborrerne gjort Skade baade i Roemarkerne og i Sæden, og der er Korrespondenter saavel flere Steder i Jylland som ogsaa paa Øerne, der angive, at Halmmængden var lille, saa der maatte spares lige fra Indbindingen af. — Nr. 2 skriver: »Stor Sparsommelighed maatte udvises med Halmfoderet«. — Nr. 4 skriver: »Det kneb med Halmen«. — Nr. 7 skriver: »Kun med stor Sparsommelighed fodredes den sædvanlige Besætning igjennem«. — Nr. 15 skriver: »Vinteren 1897—98 gav kun lidt Mælk i Sammenligning med tidligere Vintre, fordi der her var knapt med Fourage, og Kvaliteten var tillige ringere end sædvanlig, fordi Sæden blev udvadsket i det regnfulde Høstvejr 1897. Køerne fik ikke nær den Halm, de kunde æde, og til Natfoder fik de *Lyng* Vinteren igjennem lige til 1ste April«. — Nr. 16 skriver: »Her var temmelig meget gammel Halm, ellers havde det knebet med at fodre Køerne igjennem, da alt gik med«. — Andre skrive, at de havde Foder i tilstrækkelig Mængde; men under de forhaandenværende Forhold maa det dog for hele Landet i Henseende til Fodringen betegnes som et Gode, at det blev en mild Vinter, idet Køerne under vedvarende haard Frost have Trang til meget mere Halm end, naar Vejret er saa mildt som

Tilfældet var Vinteren 1897—98 igjennem, da Thermometret kun faa Dage viste lidt under Frysepunktet.

De nærmere Enkeltheder om Vinterfodringen og Udbyttet af denne paa 18 Herregaarde i Landets forskjellige Egne, hvorfra der paa Redaktionen's Opfordring som sædvanlig velvillig er indsendt Regnskaber, ses i Tab. I; men her maa det strax ligesom tidligere Aar bringes i Erindring, at Hensigten med at indsamle og bearbejde disse Regnskaber ingenlunde er at vise, hvorledes Landets mest dygtige eller mest fremskredne Landmænd bære sig ad. Hvad der tilsigtes, er at belyse, hvorledes Tilstanden i det forløbne Aar har været saavel i de gode som i de mindre gode Egne af Landet, og dernæst at sammenligne Aaret med de nærmest foregaaende og at faa Lejlighed til at omtale saavel den almindelige Udvikling som de for det sidst forløbne Aar mest særegne Forhold.

I Tab. I ses først, at Nr. 7 er en ny Korrespondent, hvorimod alle de øvrige have indsendt deres Regnskaber igjennem en længere eller kortere Aarrække. — Den tredie lodrette Talrække viser Koholdenes forskjellige Størrelse, der ses at variere fra 35 til 285. I den følgende Talrække ses, hvor forskjellig Kælvingen falder, idet Nr. 4 har henved to Trediedele af Køerne til at kælve inden Nytaar, medens flere af de andre Korrespondenter næppe have havt en Trediedel af Køerne til at kælve saa tidlig paa Vinteren. — Ugunstigst i saa Henseende staar Forholdet hos Nr. 10 og 19. Den første beklager sig stærkt over et meget stort Antal Kastere, og den anden har baade mange Overløbere og Kastere, der foranlediger, som det senere fremgaar af Tab. II, at Mælkeproduktionen bliver dyrere end sædvanlig.

Hvad Fodringen angaar, ses den at være meget forskjellig paa de forskjellige Gaarde og det saavel med Hensyn til Foderets Mængde som til dets Sammensætning. — Eftersom Beholdningerne af Hø og Rodfrugter ere større eller mindre, maa der jo gives et passende Tilskud af Kraftfoder i Forhold til Køernes Mælkeydelse for at opnaa en økonomisk Mælkeproduktion; men det er inter-

essant at se, hvorledes de forskjellige Korrespondenter Aar efter Aar gaa frem paa forskjellig Maade.

Nu vil man vel ikke længere kunne finde Gaarde, hvor der slet ikke gives Køerne Kraftfoder af nogensomhelst Art. Der er derimod nogle Steder, hvor der kun gives lidt, og andre Steder, hvor der anvendes en uforholdsmæssig stor Mængde, og hvor en af disse to Dele er Tilfældet, vil man oftest finde en ret dyr og uøkonomisk Mælkeproduktion i Sammenligning med det Resultat, der nu naas hos det store Flertal af Landmænd, der efterhaanden erfaringsmæssig ere komne til at give Køerne et Foder af passende Størrelse. Men ikke nok hermed, — for disse sidste indbyrdes kan der ogsaa blive en ret væsentlig Forskjel i Mælkens Produktionspris. For en Del afhænger dette naturligtvis af de paagjældende Køers forskjellige Godhed som Malkedyr; men uden Tvivl er Resultatet ogsaa for en væsentlig Del afhængig af Foderets Sammensætning, og af hvorvidt dets Mængde til enhver Tid af Aaret afpasses efter hver enkelt Kos daglige Mælkeydelse.

Som gjentagne Gange paapeget i Mælkeriberetningerne for tidligere Aar kræver et stort Roefoder altid, og særlig naar der tilmed opfodres en anselig Mængde Hø, et Tilskud af mindst $1\frac{1}{2}$ Pd. kvælstofrige Oliekager for hver Skjæppe Roer, hvorimod Korn under disse Forhold ikke kan blive godt betalt med Mælk. — Og de Køer, der faa omtrent, hvad de kunne æde af Roer og Kraftfoder, kunne ikke give et ordentligt Vederlag i Mælk for et stort Tillæg af Hø, af hvilken Grund det er nødvendigt, hvis man vil med Fordel opfodre et stort Kvantum Hø paa Malkekøer, da at afpasse Mængden af Roer og særlig Kraftfoder saaledes, at ikke hele Fodermængden bliver større, end at de paagjældende Køer ere i Stand til fuldt ud at omsætte den. — Begge Dele indrømmes vel nu af de fleste Landmænd; men der er dog altid en Del, der til Skade for deres egen Pengepung snart til én Tid, snart til en anden ikke holde sig de foreliggende Erfaringer efterrettelig, eller som maaske mene af særlige

Tabel I. Vinterfodringen

Mælkeriernes Nr.	Mælkeriernes Nr. i forrige Aars Beretning						Vinterfodret Antal Dage	Opfodret pr. Ko								
	Koholdet				Pd. Rapskager	Pd. Klid og Melassefoder		Pd. andre Handelsfoderstoffer	Pd. Korn	Ialt Pd. Kraftfoder	Pd. Kraftf. pr. Dag	Pd. Kloverhø og Vikkehavrehø*)	Pd. Enghø*)	Pd. Runkelroer og Gulerødder**)	Pd. Turnips og Rutabaga**)	
	Antal Køer	pCt. Kælvere inden 1ste Januar	pCt. nyindsatte Køer	pCt. Kastere og Overløbere												
1	1	117	30	13	4	212	>	104	264	553	921	4.3	1000	214	>	3144
2	2	51.8	58	13	17	215	125	268	491	122	1006	4.7	1550	>	10342	>
3	3	60	55	28	5	215	>	153	549	161	863	4.0	>	>	5235	7299†)
4	4	96.5	62	20	6	181	130	545	416	>	1091	6.0	1181	>	>	10363†)
5	5	35	31	17	9	207	134	271	535	>	940	4.5	540	1000	4439	>
6	6	51	49	18	22	217	>	>	510	<	510	2.4	980	431	8824	>
7	—	106	35	19	8	186	47	434	>	491	972	5.2	755	>	>	566
8	8	54	33	22	26	206	>	75	62	227	364	1.8	1600	1667	>	3556
9	9															
10	10	83	28	12	36	194	>	381	102	578	1061	5.5	219	1084	>	3277
11	11	227	46	24	22	181	63	93	577	344	1077	5.9	692	>	5799	>
12	12	195	38	18	15	181	65	>	386	476	927	5.1	1289	>	5979	>
13	13	285	39	16	7	210	111	378	259	424	1172	5.6	842	702	4912	>
14	14	107	34	21	10	225	86	166	530	345	1127	5.0	642	642	3792	3792†)
15	15	37	46	16	8	195	19	214	133	484	850	4.4	973	>	195	1946
16	16	154	53	18	7	215	>	422	417	36	875	4.1	1623	>	8182	1039
17	17	185	44	21	21	235	208	>	517	115	840	4.0	151	151	10518	1524
18	18	187	44	18	34	213	118	452	176	388	1134	5.3	802	1604	1070	6417†)
19	19	265	28	13	26	181	>	>	234	691	925	5.1	193	1390	1720	3775

*) Et Læs Hø regnet til 1200 Pd., naar intet andet opgives, og en Givt til 5 Pd.

**) En Tønde Runkelroer, Gulerødder og Rutabaga regnet til 180 Pd., en Tønde Turnips til 160 Pd.

†) Sukkerroeffald.

1897—98 paa 18 Gaarde.

Produceret pr. Ko						Mælkeforbrug		Pr. 100 Pd. opnaaet Kr. for		Antal Kalve		Mælkerisystem
Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Solgt Pd. skummet Mælk	Pd. sk. Mælk til Kalve og Husholdn.	Foderenheder til Svinene	til 1 Pd. Smør	til 1 Pd. frisk Ost	Smør	Ost	tillagt	fedet	
3093	109	102	17	587	254	28.1	13.8	89.31	13.00	31	3	Alfa-Ponny-Separator
3326	124	16	53	856	343	26.0	13.1	87.96	—	9	»	K. & H.s Centrifuge
3576	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	»	Andelsmælkeri
3397	110	82	41	537	291	29.6	15.6	90.78	9.50	22	2	K. & H.s Centrifuge
2939	89	103	13	727	145	28.7	13.7	88.25	15.38	11	»	Alfa-K-Separator
2941	108	»	»	882	320	27.0	»	89.00	—	9	»	Alfa-B-Separator
1710	62	»	»	662	153	26.6	—	92.90	—	12	»	Alfa-Separator
1800	68	12	»	548	174	25.8	14.0	90.80	—	10	»	K. & H.s Centrifuge
1781	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	»	Andelsmælkeri
2927	104	78	10	760	225	27.6	13.5	90.00	13.50	60	»	B. & W.s Centrifuge
2460	83	84	74	602	129	27.1	14.1	93.25	12.00	39	2	Alfa-Separator
2860	104	62	100	501	244	25.4	12.6	89.60	11.00	60	»	Alfa-Separator
3108	—	—	—	—	—	26.8	13.9	90.10	12.85	—	—	Alfa-Ponny-Separator
2135	69	17	»	795	176	29.5	12.8	89.50	16.50	11	»	Botter
3390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mælkesalg
3521	122	75	32	617	302	26.9	15.5	90.60	12.00	49	—	Alfa-Separator
2733	98	101	27	719	178	27.6	13.1	93.00	12.00	41	—	Alfa-Separator
1989	75	16	553	790	65	26.0	14.0	95.50	10.90	68	—	Alfa-Separator

Grunde ikke at kunne gjøre det, og saaledes kommer det, at en Del Mælk fremdeles produceres i mere eller mindre Grad uøkonomisk, — saaledes ogsaa i Aar.

Tabel I viser, at af de 18 Korrespondenter er der kun faa, der nu anvende Rapskager i synderlig Mængde, og at Brugen synes forholdsvis at aftage, skyldes formentlig dels, at Folk ere mistænksomme ligeoverfor Beskaffenheden af de Varer, der sælges under Navnet Rapskager, og dels at mange Producenter mene at kunne anvende andre Kager med samme Nytte for Smørrets Kvalitet. — Den Oliekage, der har den største Betydning, er Bomuldsfrøkagen; og jo mere Landets samlede Forbrug af Oliekager stiger, desto mere anvendes fortrinsvis denne Kage, fordi den som Regel kan faas i god Kvalitet og er billig i Forhold til sit store Kvælstofindhold. — Allerede nu opfodres der formentlig her i Landet en større Mængde af Bomuldsfrøkager end af alle de andre Kager tilsammen. — Solsikkekager og Jordnødkager ere begge meget yndede, men de ere ikke altid i Markedet, og oftest ere de ligesom Sesamkager og Palmekager forholdsvis dyre.

Bemærkes maa det dernæst, at Melassefoder er kommen til at spille en betydelig Rolle ved Siden af og for en Del i Stedet for Hvedeklid, og at den forholdsvis lave Pris paa Majs foranledigede, at en betydelig Del af denne fremmede Sædart blev opfodret paa Malkekøerne. — For mange af Gaardene er i Aar en stor Del af, hvad der er opført som Korn, ikke hjemmeavlet Sæd, men derimod Majs, hvormed man synes at have været godt tilfreds.

Oversigt over Vinterfodringen og Produktionsudgiften til Vintermælken faas iøvrigt bedst af Tab. II a og Tab. II b, hvor Sammenligning kan finde Sted med de 3—4 foregaaende Aar. — Omsætningen af alt Foderet til Kraftfoder er sket ved Reduktion efter følgende Forholdstal:

100 Pd. Kraftfoder	=	100
100 - Kløverhø	=	40
100 - Enghø	=	33 ¹ / ₃
100 - Gulerødder og Runkelroer	=	10
100 - Turnips, Rutabaga og Sukkerroeffald.....	=	8
100 - Kartoffler	=	25

Ved Foderets Beregning til Penge er Kraftfoderenheden denne Gang ligesom i 1896—97 sat til 4¹/₂ Øre, medens den de foregaaende to Aar beregnedes til 4 Øre med Undtagelse af de om Vinteren opfodrede Oliekager, som i 1895—96 ansattes til 4¹/₂ og i 1894—95 til 5 Øre pr. Pd. — Det bedste Grundlag for Sammenligningen er imidlertid ikke Prisen, men derimod Antallet af Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk. I Tabel II b ses, hvorledes dette kan variere fra Gaard til Gaard og for samme Besætning fra Aar til Aar.

Den billigste Produktion ses atter i Aar at være naaet af Nr. 1 og Nr. 3, hvorefter følger Nr. 5, 6, 11, 15 og 17 og med lidt mindre godt Resultat Nr. 4, 14 og 16. — Nr. 17 har i Aar produceret sin Mælk væsentlig billigere end i Vinteren 1896—97, da han opfodrede saa meget Hø ved Siden af Roer og Oliekager og tilmed en hel Del Korn, at Foderet blev større, end Køerne formentlig kunde omsætte det. — Nr. 16 skriver, at han er gaaet over til næsten udelukkende at give Kager og Roer til Malkekøerne, saa at han, naar han kan give 2 smaa Givter Hø og 1¹/₂—2 Skp. Roer daglig, da af Kraftfoder kun giver gennemsnitlig 4 Pd. Kager pr. Ko, og han mener derved at producere den billigste Mælk. Det er den Fremgangsmaade, som Nr. 6 nu har anvendt i de tre sidste Aar med afgjort bedre Resultat end tidligere, da han tillige opfodrede Sæd og f. Ex. 1893—94 brugte 84,5 Kraftfoderenheder til 100 Pd. Mælk.

Nr. 1 afgiver derimod Aar efter Aar Exempel paa, hvorledes der med Fordel kan opfodres en Del billig Sæd (i Aar for en stor Del Majs) og Melasse paa Malkekøerne,

Tabel II a. Vinterfodringen 1897—98.

Mælkeriernes Nr.	Opfodret pr. Ko af beregnede Kraftfoderenheder															Foderets Værdi i Kr.	Pd. Mælk pr. Ko	Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk	100 Pd. kostet at producere Kr.					
	pCt. Kælvere inden 1 Jan.																		1897—98	1896—97	1895—96	1894—95	1893—94	
	Kraftfoder	Kløverhø og Vikkehavrehø	Enghø	Runkelroer og Gulerødder	Turnips og Rutabaga	Ialt	I Gjenemsnit pr. Dag af		Foderets Værdi i Kr.	Pd. Mælk pr. Ko	Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk	1897—98	1896—97	1895—96	1894—95									1893—94
							Kraftfoder	hele Foderet																
1	30	921	400	71	»	252	1644	4.3								7.8	73.98	3093	53.2	2.39	2.59	2.08	2.19	
2	58	1006	620	»	1034	«	2660	4.7	12.4	119.70	3326	80.0	3.60	3.16	2.87	—	—							
3	55	863	»	»	524	584	1971	4.0	9.2	88.70	3576	55.1	2.48	2.43	2.20	2.50	—							
4	62	1091	472	»	»	829	2392	6.0	13.2	107.64	3397	70.4	3.02	3.42	3.05	3.19	3.61							
5	31	940	216	333	444	»	1933	4.5	9.3	86.99	2939	65.8	2.96	2.86	3.00	3.20	3.07							
6	49	510	392	144	882	»	1928	2.4	8.9	86.76	2941	65.6	2.95	2.84	2.74	3.02	4.04							
7	35	972	302	»	»	45	1319	5.2	7.1	59.36	1710	77.1	3.47	—	—	—	—							
8	33	364	640	556	»	284	1844	1.8	9.0	82.98	1800	102.4	4.61	4.87	4.08	3.11	3.07							
9														5.33	4.82	3.29	3.17							
10	28	1061	88	361	»	262	1772	5.5	9.1	79.74	1781	99.5	4.47	3.32	3.49	2.80	3.14							
11	46	1077	277	»	580	»	1934	5.9	10.7	87.03	2927	66.1	2.97	2.95	3.01	2.94	2.96							
12	38	927	516	»	598	»	2041	5.1	11.3	91.85	2460	83.0	3.73	3.75	3.52	3.28	5.34							
13	39	1172	337	234	491	»	2234	5.6	10.6	100.53	2860	78.1	3.52	4.18	2.98	3.91	—							
14	34	1127	257	214	379	303	2280	5.0	10.1	102.60	3108	73.4	3.30	3.50	3.24	2.88	2.60							
15	46	850	389	»	20	156	1415	4.4	7.3	63.68	2135	66.3	2.98	3.01	3.19	2.73	3.83							
16	53	875	649	»	818	83	2425	4.1	11.3	109.13	3390	71.5	3.22	3.82	2.98	—	3.27							
17	44	840	60	50	1052	122	2124	4.0	9.0	95.58	3521	60.3	2.71	4.13	2.92	2.60	—							
18	44	1134	321	535	107	513	2610	5.3	12.3	117.45	2733	95.5	4.30	3.89	—	3.56	3.36							
19	28	925	77	463	172	302	1939	5.1	10.7	87.26	1989	97.5	4.39	3.79	3.34	3.65	3.77							

Tabel II b.

Mælkeriernes Nr.	Aargang	pCt. Kælvare inden 1ste Januar	Pd. Kraffoder daglig pr. Ko	Ialt Pd. beregnet Kraffoder daglig pr. Ko	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko	Kraffoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk	Mælkeriernes Nr.	Aargang	pCt. Kælvare inden 1ste Januar	Pd. Kraffoder daglig pr. Ko	Ialt Pd. beregnet Kraffoder daglig pr. Ko	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko	Kraffoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk
1	1894—95	20	4.1	7.0	2574	53.0	11	1894—95	47	4.6	11.3	2948	69.7
	95—96	38	4.6	7.8	2918	50.9		95—96	47	4.6	11.3	2817	73.2
	96—97	32	4.7	8.0	2760	57.6		96—97	50	3.7	8.9	2465	65.2
	97—98	30	4.3	7.8	3093	53.2		97—98	46	5.9	10.7	2927	66.1
2	1895—96	55	4.2	11.1	3282	70.0	12	1894—95	33	5.0	10.8	2888	78.6
	96—97	44	4.6	11.3	3474	70.1		95—96	37	4.8	12.0	2788	86.5
	97—98	58	4.7	12.4	3326	80.0		96—97	42	5.3	11.7	2542	83.4
3	1894—95	62	5.1	9.4	3629	58.3	13	97—98	38	5.1	11.3	2460	83.0
	95—96	72	4.4	9.3	3733	53.0		1894—95	40	5.3	13.0	2771	95.5
	96—97	69	4.9	9.7	3895	54.1		95—96	37	5.3	9.5	2594	73.1
4	97—98	55	4.0	9.2	3576	55.1	14	96—97	33	6.1	11.0	2420	92.9
	1894—95	51	5.3	11.4	2708	76.4		97—98	39	5.6	10.6	2860	78.1
	95—96	56	5.6	12.1	2972	74.1		1894—95	56	5.8	10.5	3099	67.4
	96—97	59	5.5	13.1	3118	76.0		95—96	46	5.2	11.6	3013	78.7
5	97—98	62	6.0	13.2	3397	70.4	15	96—97	46	4.5	11.4	3144	77.7
	1894—95	20	5.1	9.2	2525	76.1		97—98	34	5.0	10.1	3108	73.4
	95—96	33	5.9	9.3	2854	72.0		1894—95	58	4.0	8.4	2515	67.0
	96—97	37	6.4	8.3	2667	63.6		95—96	50	4.1	9.4	2392	79.0
6	97—98	31	4.5	9.3	2939	65.8	16	96—97	45	4.3	7.5	2268	67.0
	1894—95	33	3.9	10.7	3047	73.6		97—98	46	4.4	7.3	2135	66.3
	95—96	30	2.4	9.8	3108	66.5		1895—96	55	6.0	11.0	3363	72.3
8	96—97	53	2.7	9.8	3571	63.2	17	96—97	58	6.1	12.3	3216	84.8
	97—98	49	2.4	8.9	2941	65.6		97—98	53	4.1	11.3	3390	71.5
	1894—95	53	1.6	7.5	1920	77.0		1894—95	70	5.6	10.9	3947	66.9
	95—96	58	1.7	9.2	1906	101.4		95—96	65	5.6	11.5	3576	70.6
9	96—97	52	1.7	10.0	1997	108.2	18	96—97	47	5.1	14.3	3643	91.9
	97—98	33	1.8	9.0	1800	102.4		97—98	44	4.0	9.0	3521	60.3
	1894—95	31	3.0	5.2	1259	82.3		1894—95	45	5.7	11.4	4067	83.4
	95—96	32	3.0	7.0	1200	120.6		96—97	60	6.0	12.9	3700	86.5
10	96—97	34	2.8	8.0	1309	118.6	19	97—98	44	5.3	12.3	2733	95.5
	97—98	45	4.7	9.2	2554	68.5		1894—95	30	5.1	12.6	2685	85.2
	95—96	55	5.6	10.7	2652	85.9		95—96	34	5.2	11.7	2602	82.3
	96—97	48	5.3	10.0	2700	73.7		96—97	31	4.7	11.0	2376	84.1
97—98	28	5.5	9.1	1781	99.5		97—98	28	5.1	10.7	1989	97.5	

idet der samtidig gives Hø, Rodfrugter og Oliekager, naar Mængderne ere indbyrdes godt afpassede, og hele Foderets samlede Mængde ikke gjøres større, end at Koen til enhver Tid kan omsætte og betale det. — Nr. 2 maa derimod antages at have faaet Foderet til Tider noget for stort. — Nr. 8 har for en stor Del unge Køer; men maa dog ogsaa antages at have givet for meget Hø i Forhold til det øvrige Foder, og derfor er enten Høet eller Kornet ikke blevet betalt, især da de tidlig kælvende Køers Antal er gaaet ned, og en Del Køer har kastet. Og saaledes kan man blive ved; men det er jo lettere at paavise, hvor Fejlene maaske ligge, end det er i Praxis til enhver Tid at forhindre, at der indtræder Fejl, hvortil maa bemærkes, at Kastning og Overløbning, som hos Nr. 10, 18 og 19, jo netop ere Fejl, overfor hvilke man endnu staar raadvild, og i Bestræbelsen for at holde Mælkemængden oppe ved et kraftigt Foder, kommer man meget let til at producere altfor dyr Mælk netop særlig paa Overløbere og undertiden ogsaa paa Kastere.

Uddrag af Aarsopgjørelsen i Prøvemalkningsbogen.

Køernes Antal og Art	Pd. Mælk gennemsnitlig pr. Ko	pCt. Fedt i Mælken	Pd. Smør gennemsnitlig pr. Ko	Foderenheder			Middel-Kælvningstid
				gjennemsnitlig pr. Ko	til 100 Pd. Mælk	til 1 Pd. Smør	
54 Kælvkøer af I Kl. .	6418	3.45	246.2	4137	64.5	16,7	13 Jan.
30 Kælvkøer af II Kl.	4267	3.46	164.3	3637	85.2	22,1	16 Febr.
8 Kastere	3957	3.75	165.6	3862	97.6	23.3	29 Novbr.
4 Overløbere	3108	3.44	119.1	3482	112.1	29,2	
7 Udsættere i 155 Uger = 3 Stk.	6128	3.64	248.7	5492	89.6	22.1	

Dette Forhold belyses for en Del ved hosstaaende Udskrift af Aarsopgjørelsen af Prøvemalkningsbogen hos Nr. 14, hvor tillige Betydningen af Køernes Kvalitet som Malkedyr og af Kælvingstiden kommer for Dagen. Saa-danne Opgjørelser kunne nu flere af Korrespondenterne fremlægge, idet Undersøgelse af Fedmen af de enkelte Køers Mælk stadig bliver mere og mere almindelig paa Herregaardene, ligesom Kontrolforeningerne brede sig stærkt i alle Landets Egne. Og i den Henseende kan det oplyses, at der allerede er solgt 234 Gerbers Apparater her i Landet, der uden Tvivl næsten alle ere komne til Anvendelse i de nu over 100 Kontrolforeninger eller paa Gaarde og Mælkerier, fortrinsvis til Undersøgelse af de enkelte Køers Mælk. I det her anførte Uddrag af Prøvemalkningsbogen ere samtlige Kvier udeladte, hvorhos det maa bemærkes, at der selvfølgelig indenfor hver af de 5 Klasser af Køer atter er Forskjel i Resultaterne for de enkelte Individier.

Danmarks Overskuds-Indførsel i Pund af:

	Oliekager	Klid	Tilsammen
1888—89	134.540.141	212.274.969	346.815.110
89—90	124.149.370	239.140.990	363.290.360
90—91	157.571.044	161.741.991	319.313.035
91—92	121.617.256	172.680.137	294.297.393
92—93	136.861.816	176.737.702	313.599.515
93—94	154.839.000	221.932.873	376.771.873
94—95	179.155.400	182.688.732	361.844.132
95—96	209.186.365	158.545.524	367.731.889
96—97	231.263.306	146.650.792	377.914.098
97—98	280.883.225	125.932.577	406.815.802

Ved Siden af foranstaaende Omtale af Vinterfodringen er det af Interesse af hosstaaende Tabel at se, at atter i Aar er Overskudsindførselen af Klid aftagende, medens

Overskudsindførselen af Oliekager er stigende og er nu mere end dobbelt saa stor som for 10 Aar siden; men samtidig med denne Indførsel af Klid og Oliekager, indføres der jo en stor Mængde Sæd af forskjellig Art, hvoraf vel en Del er Brødkorn og til Brænderibrug, men hvoraf dog uden Tvivl den største Del opfodres. — Overskudsindførselen var 1897—98 ialt 1153.5 Mill. Pd. Korn, hvoraf 866.3 Mill. Pd. Majs, medens den i 1896—97 var 1131.4 Mill. Pd. Korn, hvoraf 823 Mill. Pd. Majs. — Den forrige Aar meget store Indførsel af Majs steg altsaa yderligere i 1897—98, og denne store Mængde kan kun finde Anvendelse derved, at Majsen ikke alene som tidligere benyttes til Heste, Svin og Høns, men ogsaa i ret anselig Mængde til Kvæget.

Det dalende Forbrug af Hvedeklid, der er gaaet mere ned end Tabellen viser, idet vore egne Møllers Produktion utvivlsomt aftager i de senere Aar, eftersom Importen af Hvedemel stiger, begrundes ingenlunde i, at man ikke holder af at fodre med Hvedeklid; men det skyldes formentlig væsentligst den Omstændighed, at Hvedeklidene ere for dyre i Forhold til de mere kvælstofrige Bomuldsfrøkager og ligeledes i Sammenligning med Majs. Saaledes var Prisen paa Hvedeklid i Vinteren 1897—98 c. 1—1 $\frac{1}{4}$ Øre pr. Pd. højere end Prisen paa Majs, og de dalende Smørpriser ved Siden af de stigende Driftsudgifter nødvendiggjør, at Landmanden maa søge at fodre saa økonomisk som det er ham muligt.

I Tabel III er der gjort Rede for Udbyttet af Sommerfodringen. — Efter den milde Vinter kom Foraaret ingenlunde tidligt. I nogle Egne kom Ungkvæget vel ud i Slutningen af April og Malkekøerne i første Halvdel af Maj, men det var nærmest fordi Rodfrugter, Hø og Halm var mere eller mindre fuldstændig opbrugt, og det var først i sidste Halvdel af Maj, at Græsningen blev rigtig. — Derefter fulgte en vaad og kold Sommer. — Den megen Regn i Maj og Juni bevirkede imidlertid, at Græsset de fleste Steder blev ualmindelig frodigt, og for Landet i sin Helhed blev der en usædvanlig rig Afgrøde af Agerhø

og tildels ogsaa af Enghø. Følgelig var der ogsaa de fleste Steder en meget rigelig Græsning for Køerne i hele Juni Maaned. Mange Steder vedblev Græsningen ogsaa senere at være god, men der blev dog stor Forskjel, og fremhæves maa det, at det var fortrinvis de lettere Jorder, der gav en bedre Græsning end sædvanlig, medens der paa nogle af de bedste Jorder endog til en vis Grad blev ligefrem Græsmangel.

De fleste Korrespondenter angive at have haft rigelig Græsning hele Sommeren. Nr. 3 skriver: »Græsningen baade rigelig og god.« Nr. 14 skriver: »Græsningen meget rigelig«. Nr. 15 skriver: »Det er den bedste Græsning jeg nogensinde har havt«. Men Nr. 1 angiver, at Græsningen i Slutningen af Juli blev knap nok; Nr. 6 maatte formedelst Græsmangel staldfodre i 3 Uger. Nr. 19 skriver, at Græsningen var slap paa Grund af for megen Fugtighed, og Nr. 2 skriver, at Eftergræsningen var forbausende daarlig, dels formedelst Kulden og dels formentlig fordi det stærke Regnedslag i Foraaret havde slaaet den svære Jord saa tæt sammen, at Luftens Indtrængen forhindredes; Sletten var god i første Aars Græsmarken, men meget Hø blev udvasket af Regnen; andet Aars Græsmarken var daarlig, og han var i Grunden lige saa forlegen for Græs i 1898 som i Tørken 1897.

Sammenlignes Tallene for Mælkeudbyttet pr. Ko i Sommeren 1897, der er opført i den næstsidste lodrette Talrække i Tab. III, med de tilsvarende Tal for 1898, vil man se, at af de 17 Gaarde, for hvilke Sammenligning mellem de to Somre kan finde Sted, har de 14 et større og til Dels et meget større Mælkeudbytte i 1898 end i 1897. Og her maa det endvidere bringes i Erintring, hvad der blev paavist i Artiklen om Danmarks Smørexport 1897—98, at Landets Overskuds-Udførsel af Smør i Sommeren 1898 har været meget større end nogensinde tidligere.

Svineregnskabet er atter i Aar samlet paa en særlig Tabel. For hvert Halvaar er Mælk og Valle til Svinene ansat til Foderenheder paa den Maade, at Summen af

Tabel III. Sommerfodring og Mælkeri-

Mælkeriernes Nr.	Koholdets Størrelse.	Antal Gresdage	Produktion pr. Ko						Mælkeforbrug til 1 Pd.		Salgspris i Kr. pr. 100 Pd.		
			Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Solgt Pd. Skummetmælk	Pd. sk. Mælk til Kalve og Hus-holdning	Foderenheder til Svinene	Smør	frisk Ost	Smør	Ost	Skummetmælk
1	111	131	2204	81	95	18	301	166	26.9	13.7	81.85	13.00	1.00
2	49.8	88	2049	83	25	71	315	221	23.9	13.1	77.00	14.00	1.00
3	64	106	1927	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	100	—	2728	90	2	53	490	328	29.2	16.6	81.28	7.78	1.00
5	33.4	157	2962	—	—	—	—	88	—	—	—	—	1.50
6	48	125	2083	79	»	»	448	256	26.0	»	79.20	»	»
7	106	179	2338	89	32	»	613	221	25.7	11.3	83.20	14.00	—
8	57	160	1918	76	29	»	421	192	24.9	14.0	78.80	—	»
9													
10	77	155	2008	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	230	117	2663	92	96	15	270	247	28.7	13.6	81.00	13.00	1.50
12	183	145	2363	84	70	89	410	169	25.9	13.9	81.00	12.00	1.00
13	300	155	2104	82	39	45	325	223	25.5	12.6	81.70	13.00	2.00
14	107	—	2398	—	—	—	—	—	26.8*	13.9*	77.28	12.85	—
15	37	171	2239	79	66	»	468	185	28.0	13.6	76.50	16.20	—
16	158	107	2104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	172	136	1629	59	12	35	126	199	25.7	15.1	78.30	12.00	1.00
18	176	110	1810	46	36	27	388	85	27.4	13.3	75.00	10.50	1.00
19	265	160	2372	82	21	927	849	30	27.0	14.5	84.80	13.40	1.10

* Gjennemsnit for hele Aaret.

udbytte paa 18 Gaarde i 1898.

Foder pr. Ko				Mælkerisystem	Anmærkning	Sommeren 1897	
Pd. Krafftoder	Pd. Kløverho	Pd. Engho	Tdr. Ld. Græsareal			Pd. Mælkeudbytte pr. Ko	Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør.
150	135	45	c. 0.6	Alfa-Pony-Separator	Nogen Staldfodring	1982	25.7
144	261	40	c. 0.4	K. & H.s Centrifuge	Staldfodring $\frac{1}{6}$ - $\frac{4}{7}$, $\frac{18}{7}$ - $\frac{10}{8}$ og $\frac{6}{9}$ - $\frac{12}{9}$	1812	23.6
67	373	>	c. 0.5	Andelsmælkeri	Staldfodring $\frac{20}{6}$ - $\frac{2}{8}$	1996	—
329	240	>	c. 0.8	K. & H.s Centrifuge	Rigelig Græsning	2534	27.8
—	—	—	c. 1.0	Mælkesalg	Rigelig Græsning	2778	30.1
63	313	>	c. 0.6	Alfa-B-Separator	Staldfodring $\frac{4}{7}$ - $\frac{28}{7}$	1972	27.1
>	>	>	c. 1.2	Alfa-Pony-Separator	Græsn. rigelig omtrent hele Sommeren	—	—
>	<	>	c. 1.1	K. & H.s Centrifuge	Rigelig Græsning	1470	23.4
						1495	31.1
98	>	130	c. 1.0	Andelsmælkeri	Rigelig Græsning	1468	22.8
253	114	>	c. 1.0	B. W.s Centrifuge	Staldf. $\frac{22}{6}$ - $\frac{12}{7}$ og $\frac{2}{8}$ - $\frac{20}{8}$	2384	27.0
328	285	>	c. 0.8	Alfaseparator	Staldfodring $\frac{7}{7}$ - $\frac{15}{7}$	2234	26.2
>	>	>	c. 1.0	Alfaseparator	Rigelig Græsning	1967	25.9
187	11	11	c. 0.8	Alfa-Pony-Separator	Meget rigelig Græsning	2737	26.6*
>	>	>	c. 1.2	Bøtter og Is	Rigelig Græsning	2013	27.4
42	190	>	c. 1.1	Mælkesalg	Staldf. $\frac{11}{5}$ - $\frac{28}{5}$ og $\frac{20}{6}$ - $\frac{17}{7}$	1902	—
17	37	37	c. 0.5	Alfaseparator	Rigelig Græsning	1592	26.0
208	>	>	c. 0.7	Alfaseparator	Staldfodring $\frac{5}{7}$ - $\frac{32}{8}$	1325	24.4
165	21	239	—	Alfaseparator	Staldf. $\frac{1}{5}$ - $\frac{3}{5}$ og $\frac{11}{10}$ - $\frac{31}{10}$	2774	27.6

Tabel IV a. Svineregnskabet.

Mælkeriernes Nr.	Antal Køer	Solgt og forbrugt Pd. lev. Svin pr. Ko	Salgspris pr. Pd. lev. Vægt	Indtægt ved Salg af Grise pr. Ko	Ialt Indtægt af Svinene pr. Ko	Foderenheder i Mælk og Valle pr. Ko	Pd. Kraftfoder til Svinene pr. Ko	Svinefoderets Værdi pr. Ko	Indtægt af Svinene med Frdrag af Foderets Værdi
			Ore	Kr.	Kr.			Kr.	Kr. pr. Ko
1	114	319	26.34	÷ 1.02	83.00	420	795	54.68	28.32
2	50.8	326	26.90	0.51	88.20	564	882	65.07	23.13
3	62	186*	35.60*	÷ 2.14	63.93	403	812	54.68	9.25
4	98.3	190*	34.91*	2.95	69.28	619	879	67.41	1.87
5	34.3	167	26.50	4.37	48.63	233	545	35.01	13.62
6	49.5	253	28.50	»	72.11	576	606	53.19	18.92
7	106	164	28.59	»	46.89	374	565	42.26	4.63
8	55.5	179	27.60	»	49.40	366	480	38.07	11.33
9									
10	80	200	28.34	1.31	57.99	388	608	44.82	13.17
11	228.5	273	26.40	0.08	72.15	472	920	62.64	9.51
12	189	281	25.95	1.72	74.64	298	1122	63.90	10.74
13	292.5	189	27.87	»	52.67	467	512	44.06	8.61
14	107	212	28.57	7.60	68.14	331	967	58.21	9.93
15	37	238	28.90	1.51	70.29	361	556	41.27	29.02
16	156	132*	35.97*	»	48.55	266	698	43.38	5.17
17	178.5	286	27.08	»	77.43	501	1045	69.57	7.86
18	181.5	175*	36.01*	0.20	63.22	263	702	43.43	19.79
19	265	152	27.83	0.87	43.13	95	537	28.58	14.55

Smørmængden, Ostemælken og Mælken til Kalve, Hus-
holdning, Salg m. m. er trukken fra den til Smørproduk-
tionen og Osteproduktionen anvendte Mængde Sødsmælk,

*) ikke levende Vægt, men slagtet Vægt.

Danmarks Overskuds-Udførsel af

	levende Svin	Flæsk og Skinker
1888—89.....	21,530 Stkr.	65.400.000 Pd.
89—90.....	64.737 -	58.600.000 -
90—91.....	196.087 -	56.393.753 -
91—92.....	199.731 -	71.371.744 -
92—93.....	53.992 -	76.488.417 -
93—94.....	82 632 -	85.088.864 -
94—95.....	173.216 -	99.427.678 -
95—96.....	3.262 -	139.756.480 -
96—97.....	÷ 2.616 -	125.026.705
97—98.....	43 -	111.330.647

Indførselen til England.

Bacon fra	1894	1895	1896	1897	1898
	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.
Danmark	766.828	1.013.930	1.222.114	1.026.552	1.017.520
Tyskland	339	282	512	»	»
Kanada.....	254.443	268.886	456.723	290.283	535.879
Forenede Stater...	2.561.203	2.649.482	2.751.518	3.592.635	4.087.389
Andre Lande	133.790	130.838	118.659	95.445	70.534
Ialt...	3.716.603	4.063.418	4.549.526	5.004.915	5.711.322

hvorefter Forskjellen, som udgjør Mængden af Skummetmælk og Kjærnemælk til Svinene er divideret med 6. Mængden af Valle er beregnet ved at formindske den samlede Mængde af Ostemælken med $\frac{1}{5}$ og derefter dividere med 12. — Da Kraftfoderenheden, som foran

anført, sættes til $4\frac{1}{2}$ Øre, beregnes altsaa Skummetmælken og Kjærnemælken uden Svind til $4\frac{1}{2}$ Øre for 6 Pd., medens Vallen beregnes til $4\frac{1}{2}$ Øre pr. 12 Pd. for 80 pCt. af den til Ostning anvendte Mælkeblending.

Af Tabel IV a ses, at ligesom Koholdets Størrelse er forskjelligt paa de forskellige Gaarde, saaledes er ogsaa Flæskeproduktionens Størrelse meget forskjellig i Forhold til Koholdet. Mange Steder mener man formentlig, at det betaler sig bedst kun at holde Svin i ret begrænset Mængde; andre Steder er det mest Mangel paa Bygninger, der forhindrer Udviklingen af et større Svinehold; men paa mange Gaarde arbejder man dog henimod aarlig at producere to Slagterisvin pr. Ko, og det store Flertal af mindre Landbrugere, særlig i Jylland, have ofte en forholdsvis meget større Produktion.

Aaret har i sin Helhed været ganske gunstigt for Svineholdet. Vinteren var mild. Flæskeprisen var vel lidt lavere end Aaret forud, og Byg og Majs noget dyrere, men Flæskeproduktionen har dog endnu med disse Priser kunnet give et ganske godt Udbytte, naar man blot har kunnet være fri for Uheld. — Enkelte af Korrespondenterne klage imidlertid over at have haft Uheld med nogle Grisesøer, saa at de næppe nok have kunnet forsyne sig selv med Smaagrise og stundom have haft Valget mellem enten at faa temmelig faa Svin eller at købe Grise til 10—12 Kr. pr. Stk.; men Landet over har Sundhedstilstanden iøvrigt hele Aaret været meget tilfredsstillende.

Af foranstaaende Tabeller ses, at Landets samlede Overskudsudførsel af Flæsk og Skinker i det sidst forløbne Aar atter er gaaet noget ned; men ses der hen til, at Overskudsindførselen af levende Svin i 1896—97 er ophørt, og at Forbruget her i Landet utvivlsomt er stadig stigende med de stigende Arbejdslønninger, kan Nedgangen i Produktionen dog ikke være stor. — Englands Indførsel af dansk Flæsk, der omhandler Kalenderaaret, viser en noget mindre Nedgang end den danske Statistik, som omfatter Landbrugsaaet. Og paapeges maa det endvidere, at Englands samlede Indførsel er stegen saa stærkt i de

Tabel IV b. Udbyttet af Osteproduktion, Skummetmælk, Kjørnemælk og Valle 1897—98.

Mælkeriernes Nr.	Antal Køer	Osteproduktion pr. Ko		Skummetmælk pr. Ko		Foderenheder i Mælk og Valle til Svinene pr. Ko	Værdi af Mælk og Valle til Svinene pr. Ko	Udbytte af Ost, Skummetmælk, Kjørnemælk og Valle pr. Ko
		Pd. frisk Ost	Kr. Øre*	Salg	til Kalve og Husholdning			
				Kr. Øre**	Kr. Øre		Kr. Øre	Kr. Øre
1	114	197	23.01	0.35	8.88	420	18.90	51.14
2	50.8	41	4.62	1.24	11.71	564	25.38	42.95
3	62	»	»	»	«	403	18.14	»
4	98.3	84	6.37	0.94	10.27	619	27.86	45.44
5	34.3	103	12.61	0.20	7.27	233	10.49	30.57
6	49.5	»	»	»	13.30	576	25.92	39.22
7	106	32	4.72	»	12.75	374	16.83	34.30
8	55.5	41	5.18	»	9.69	366	16.47	31.34
9								
10	80	«	»	»	8.60	388	17.46	26.06
11	228.5	174	22.58	0.38	10.30	472	21.24	54.50
12	189	154	16.68	1.63	10.12	298	13.41	41.84
13	292.5	101	10.71	2.90	8.26	467	21.02	42.89
14	107	194	22.67	»	»	331	14.90	»
15	37	83	12.15	»	12.63	361	16.25	41.03
16	156	»	»	»	»	266	11.97	»
17	178.5	87	9.36	0.67	7.43	501	22.55	40.01
18	181.5	137	14.28	0.54	11.07	263	11.84	37.73
19	265	37	4.08	17.38	16.39	95	4.28	42.13

* Hyor Ostens Svind ikke er opgivet, er beregnet 10 pCt. for frisk og 20 pCt. for lagret Ost.

** Den skummede Mælk til Husholdningsbrug, Kalve m. m. beregnet til 1 Øre pr. Pd.

sidste fem Aar, at det kan være megen Tvivl underkastet hvorvidt den forholdsvis lille Nedgang i Mængden af dansk Flæsk har været Aarsag til den bedre Pris i 1897 og 1898 i Sammenligning med 1896. — Nej, Forholdet er formentlig, at det i 1898 nok kunde have betalt sig for danske Landmænd at producere nogle flere Svin. I England var Forbruget stort, og Kanada har benyttet sig deraf, samtidig med at Mængden af billigt Flæsk fra de forenede Stater er steget i betydelig Grad.

I Tab. IV b er der gjort Rede for Udbyttet af Osteproduktionen; Skummetmælk, Kjærnemælk og Valle. — I Aar er der ingen af Gaardene, der har produceret 200 Pd. frisk Ost pr. Ko. Nr. 19 sælger en stor Del Skummetmælk til Bagerier, og Nr. 11, der i flere Aar har anvendt en Del Sødme til Ost, har i Aar kun østet 16000 Pd. Sødme. Aarsagen til alt dette er simpelthen, at det er meget vanskeligt for Herregaardene at faa Osteproduktionen til at betale sig. Der er ingen Tvivl om, at Forbruget af Ost her i Landet er stigende; Overskudsindførselen, der 1896—97 var henimod 2 Mill. Pd., var i 1897—98 endog 2,137,805 Pd., enkelte store Fællesmælkerier have fremdeles en betydelig Produktion, og mange Andelsmælkerier, særlig paa Fyn og i det sydøstlige Jylland have i det sidste Par Aar med Flid oparbejdet en ret anselig Omsætning. Men Konkurrencen er saaledes bleven større end nogensinde; Herregaardene have ondt ved at staa sig i denne, og Priserne ere saaledes, at kun de dygtigste Producenter kunne tjene noget. Indført russisk Ost, af lagret og fed Kvalitet, sælges i Detaille til 40 Øre pr. Pd., og betegnende for Forholdene udenlands er det, at saavel Norge som Sverrig, der i mange Aar have kostet meget paa at forbedre Osteproduktionen, i disse Aar ikke have kunnet opretholde nogen nævneværdig Export af Ost.

Den sidste Aar omtalte Virksomhed med smaa, særlige Udstillinger for Oste, der ere lavede paa en bestemt Dag, og for hvilke alle Oplysninger ere nøjagtig noterede lige indtil Udstillingsdagen, har været fortsat og skal

fremdeles fortsættes paa Fyn, i Vejle og Aarhus-Skanderborg Amter samt nu ogsaa i Randers Amt. — Nyttens af dette Arbejde har allerede vist sig derved, at de daarligste Oste ere ved at forsvinde; Bestyrerne faa mere Kjendskab til Sagen, og af de f. Ex. i Viborg alene fra Jylland udstillede c. 200 Numre Ost, kunde omtrent de 150 siges at være gode Varer.

Mælkeriernes Aarsregnskaber ere opgjorte i Tab. V og VI ved Sammendragning af Tallene i de foregaaende Tabeller. For Sammenligningen med de tidligere Aar maa det bemærkes, at i de tre sidste Aar er Svinenes Regnskab holdt for sig selv, saaledes at Svinenes Kraftfoder ikke kommer til at indgaa i Aarsopgjørelsen ligesaa lidt som Indtægten eller Tabet af Svineholdet, der er opført i Tab. IV a.

I Tab. V er Opgjørelsen udført saaledes, at Tallene i Rubrikken »Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi« angiver Udbyttet for Halm og Sommergræsning, idet Gjødningens og Kalvens Værdi samt alle Udgifterne til Lønninger m. m. holdes ude af Betragtning. — Af de 18 Gaarde ses 10 at være over 100 Kr. pr. Ko.

I Tab. VI er der opgjort, til hvilken Værdi 1 Pd. Mælk er udbragt; men her maa det bemærkes, at medens det for Flertallet af Korrespondenterne er en Bruttoprís, der er opført, er det for Nr. 3 og 10 en ren Nettopris, og for Nr. 16 er der kun en Kjørselsudgift at bære. For Nr. 5 er der Driftsudgifter at bære for Vinterhalvaaret, men ikke om Sommeren, da Mælken nu sælges til et Fællesmælkeri. — Det er kun Nr. 13 og 19, som have naaet en højere Pris i 1898 end i 1897. — Nr. 1, 2, 6, 12, 14 og 18 ere lidt lavere, og de øvrige have maattet nøjes med en endnu mindre Pris i 1898 end i 1897, ligesom Tilfældet er med Nr. 3 og 16, der begge Aar have afleveret Mælken under samme Vilkaar. — Aarsagen til denne Nedgang i Mælkens Værdi er særlig at søge i den dalende Smørpris.

Til Sammenligning med Tallene i Tab. VI kan det

Tabel V. Mælkeriernes

Mælkeriernes Nr.	Koholdets Størrelse	Antal Dage*	Opfodret pr. Ko, alt reduceret til Pd. Kraftfoder				Produceret pr. Ko					
			Pd. Kraftfoder	Pd. Hø, Roer etc.	Ialt Pd.	Værdi	Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Skm. Mælk anv. Pd. til		Foderheder til Svinene
										Salg	Kalve og Husholdning	
1	114	365	1071	792	2863	128.84	5297	190	197	35	888	420
2	50.8	368	1154	1771	2925	131.63	5375	207	41	124	1171	564
3	62	365	930	1257	2187	98.42	5503	—	—	—	—	403
4	98.3	365	1420	1397	2817	126.77	6125	200	84	94	1027	619
5	34.3	365	940	993	1933	86.99	5901	89	103	13	727	233
6	49.5	366	573	1534	2116	95.22	5024	187	»	«	1330	576
7	106	365	972	347	1319	59.36	4048	151	32	»	1275	374
8	55.5	365	364	1480	1844	92.98	3718	144	41	»	969	366
9												
10	80	365	1159	754	1913	86.09	3789	—	—	—	860	388
11	228.5	365	1330	903	2233	100.49	5590	196	174	25	1030	472
12	189	365	1255	1228	2483	111.74	4823	167	154	163	1012	298
13	292.5	365	1172	1062	2234	100.53	4964	186	101	145	826	467
14	107	—	1314	1161	2475	111.38	5506	186	194	—	—	331
15	37	365	850	565	1415	63.68	4374	148	83	«	1263	361
16	156	365	917	1626	2543	114.44	5494	—	—	—	—	266
17	178.5	370	857	1310	2167	97.52	5150	181	87	67	743	501
18	181.5	372	1342	1476	2818	126.81	4543	144	137	54	1107	263
19	265	—	1090	1102	2192	98.64	4361	157	37	1580	1639	95

* »Antal Dage« vedkommer særlig Fodringsen, og hvor intet andet er opgivet, er der regnet fra Indbindingsdag til Indbindingsdag.

Aarsregnskab.

Produkternes Værdi				Produktionens Værdi med Frdrag af Foderets Værdi	Kvægrace	Mælkerisystem	Till. og fedet Antal Kalve
Smør	Sød Mælk ej anv. til Smør og Ost å 4 1/2 Øre pr. Pd.	Ost, Skummetmælk, Kjærnemælk og Vælle	Ialt Værdi				
Kr. Øre		Kr. Øre	Kr. Øre				
163.65	÷ 4.05*	51.14	210.74	81.90	Jydsk	Alfa-Pony-Separator	34
172.98	7.61	42.95	223.54	91.91	do.	K. & H.s Centrifuge	11
—	—	—	190.95	92.53	Rødt dsk. Malkekv.	Andelsmælkeri	22
173.01	11.30	45.44	229.75	102.98	do.	K. & H.s Centrifuge	26
78.54	111.58**	30.57	220.69	133.70	do.	Alfa-K-Separator og Mælkesalg	11
158.69	2.30	39.22	200.21	104.99	do.	Alfa-B-Separator	17
131.65	3.69	34.30	169.64	110.28	Jydsk	Alfa-Pony-Separator	22
121.63	2.66	31.34	155.63	62.65	do.	K. & H.s Centrifuge	10
117.86†	3.29	26.06	147.21	61.12	do.	Andelsmælkeri	12
168.12	0.63*	54.50	223.25	122.76	Rødt dsk. Malkekv.	B. W.s Centrifuge	88
145.44	16.38	41.84	203.66	91.92	do.	Alfa-Separator	41
160.17	10.67	42.89	213.73	113.20	do.	Alfa-Separator	61
153.16	—	—	241.71	130.33	do.	Alfa-Separator	—
122.20	5.49	41.03	168.72	105.04	Jydsk	Bøtter og Is	11
—	—	—	223.06	108.62	Rødt dsk. Malkekv.	Mælkesalg	—
155.73	15.44	40.01	212.18	114.66	do.	Alfa-Separator	77
125.64	25.65	37.73	189.02	62.21	do.	Alfa-Separator	41
141.17	8.60	42.13	191.90	93.26	Jydsk og Rødt dsk.	Alfa-Separator	68

* Lidt Mælk fra nogle Fedekøer er indgaaet i Smørproduktionen.

** Der er solgt 3228 Pd. Mælk pr. Ko til et Fællesmælkeri for c. 3,26 Øre pr. Pd.

† Modtaget i Penge fra Andelsmælkeriet foruden Skummetmælk og Kjærnemælk.

Tabel VI. Opgjørelse af den Værdi, hvortil 1 Pd.
Mælk er udbragt.

Mælkeriernes Nr.	Produktionens Værdi pr. Ko				Pd. Mælk pr. Ko	1 Pd. Mælk udbragt i Øre				
	Smørudbytte	Ost, Skummetmælk, Kjærnemælk og Valle	Værdien af sød Mælk ej anvendt til Smør og Ost à 4 1/2 Øre pr. Pd.	Ialt		1898	1897	1896	1895	1894
	Kr. Øre	Kr. Øre	÷	Kr. Øre						
1	163.65	51.14	÷ 4.05	210.74	5297	3.98	4.02	4.17	4.54	5.18
2	172.98	42.95	7.61	223.54	5375	4.16	4.17	4.22	—	—
3	—	—	—	190.95	5503	3.47*	3.69*	3.47*	3.43*	
4	173.01	45.44	11.30	229.75	6125	3.77	3.92	4.07	4.01	4.54
5	78.54	30.57	111.58	220.69	5901	3.74	3.97	4.20	4.53	4.36
6	158.69	39.22	2.30	200.21	5024	3.98	4.03	3.98	4.43	4.44
7	131.65	34.30	3.69	169.64	4048	4.19	—	—	—	—
8	121.63	31.34	2.66	155.63	3718	4.19	4.36	4.17	4.30	5.08
9							3.70	3.81	4.06	4.59
10	117.86	26.06	3.29	147.21	3789	3.89*	4.21	4.39	4.27	4.77
11	168.12	54.50	0.63	223.25	5590	3.99	4.14	4.29	4.17	4.34
12	145.44	41.84	16.38	203.66	4823	4.22	4.28	4.44	4.37	4.72
13	160.17	42.89	10.67	213.73	4964	4.31	4.23	4.57	4.46	—
14	153.16	—	—	241.71	5506	4.39	4.53	4.14	4.09	4.55
15	122.20	41.03	5.49	168.72	4374	3.86	4.02	3.97	4.23	5.04
16	—	—	—	223.06	5494	4.06**	4.19**	4.20**	—	4.64
17	156.73	40.01	15.44	212.18	5150	4.12	4.28	4.34	4.30	—
18	125.64	37.73	25.65	189.02	4543	4.16	4.22	—	3.98	4.83
19	141.17	42.13	8.60	191.90	4361	4.40	4.09	3.98	3.95	4.37

* Nettopris ved Levering til Andelsmælkeri.

** Nettopris ved Mælkesalg til et stort Fællesmælkeri med Oste-
produktion.

meddeles, at det samme sjællandske Andelsmælkeri, hvis Regnskab meddeltes i forrige Aarsberetning S. 81 i Aaret $^{24}/_{10}$ 97— $^{22}/_{10}$ 98 har bearbejdet 4.220.702 Pd. nymalket Mælk, hvoraf 67.848 Pd. Sødmælk anvendtes til Ost. Af Resten er solgt 166.577 Pd. Smør til en Gjennemsnitspris af 88.95 Øre. Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør var 24.95; og naar Afdrag paa Anlægssummen lægges til, hvad der er udbetalt Andelshaverne, have disse faaet 16.56 Øre pr. Kande Sødmælk, naar Skummetmælken beregnes til 1 Øre pr. Pd., medens det tilsvarende Tal for 1897 var 16.54. — Ved dette Mælkeri bliver Nettoprisen pr. Pd. Sødmælk begge Aar meget nær lig 4 Øre, naar den tilbagesendte Skummetmælk beregnes til 1 Øre pr. Pd. — Gjennemsnitsprisen for 1 Pd. Smør gik ned fra 90.13 til 88.95; men Mælkeforbruget gik samtidig ned fra 25.36 til 24.95.

Det mønsterværdige jydsk Andelsmælkeri, hvis Regnskab meddeltes i Beretningerne for Aarene 1894, 95 og 96, har for Aaret $^{29}/_{10}$ 97— $^{4}/_{11}$ 98 aflagt følgende Driftsregnskab:

Udgifter.

	Ialt Kr.	Øre pr. 1000 Pd. Mælk
Kjørsel	5693.16	99.88
Løn	4000.00	70.17
Kul	1811.47	31.78
Is	55.45	0.87
Smørtræer	429.20	7.53
Olie	88.22	1.55
Salt, Farve, Løbe, Soda, Kalk	884.25	15.51
Vedligeholdelse af Bygninger	549.68	9.64
do. - Inventar	5649.01	99.10
Renter og Afdrag af nyt Laan	3369.97	59.12
Andre Udgifter	740.91	12.99
Ialt ...	23271.32	408.14

Indtægter.

200.380 ¹ / ₂ Pd. Smør à 89.23 Øre	178 792.98 Kr.
110.946 Pd. Ost	34 061.88 -
3.956.404 Pd. Skummetmælk og Kjærnemælk .	39 564.04 -
Salg af Mælk og Fløde.....	1 188.39 -
Valle (1.360.701 Pd.).....	3 401.75 -
Fløde til Andelshaverne.....	16.25 -
Andre Indtægter.....	358.95 -
Ialt...	257 084.24 Kr.

Der er ialt indvejet 5.699.896 Pd, Mælk, altsaa er

Mælken udbragt i ..... 4.518 Øre pr. Pd.

Der er udbetalt for Mælk 187.463 Kr. 58 Øre, altsaa 3.288 - - -

Difference .... 1.230 Øre pr. Pd.

Driftsudgift ... 0.408 - - -

Overskud..... 0.822 Øre pr. Pd.

Under Inventarets Vedligeholdelse er opført en ny Dampkjedel, nye Kjærner, Mælkekar, Ostekar, en Mælkepumpe og Varmeindlæg i en Ostekjælder. — Til Ostningen anvendtes 415.528 Pd. Sødmælk. Forbruget til et Pd. Smør var 26.32 Pd. Mælk, og trods de mange Nyan-skaffelser og Forrentning og Afdrag af det nye Laan, der fordeltes til de gamle Andelshavere, er Mælken altsaa udbragt til en Nettopris af 3.288 + 0.822 Øre = 4.11 Øre pr. Pd., — et meget smukt Resultat for det store Antal smaa Andelshavere.

Smørprisen har som allerede nævnt været lav. Af hosstaaende Tabel ses, at Gjennemsnittet af Topnoteringen kun har været 88.1, og ikke en eneste Maaned naaede Gjennemsnitsprisen 100. — Første Uge i November 1897 begyndte Noteringen med 94 og steg derpaa langsomt til 100; men kun to Uger kunde denne Højde opretholdes. Ved Aarsskiftet var Noteringen kun 96, ved Slutningen af Januar faldt den til 90, steg atter til 96, men faldt

derpaa i Begyndelsen af Marts og vedblev at falde, saaledes at den i Begyndelsen af Maj kun var 78, og midt i Juli var den 2 Uger endog kun 73. Derpaa fulgte en jævn og langsom Stigning, indtil den endte med at være 100 i de tre sidste Uger af Oktober. — Hele Aaret igjennem kom Noteringen ikke over 100, og dette Tal blev kun naaet i 5 Uger.

I sin Helhed har de noterede Priser været meget nær ved de højeste, betalte Priser. Flertallet af Mælkerierne have Uge efter Uge faaet Topnotering, og Afdrag har som Regel kun fundet Sted for mindre gode eller smaa Mælkerier i Tilfælde af, at en eller anden Smørfejl har været til Stede. — Kvaliteten af Smørret har gennemgaaende været ensartet og ret tilfredsstillende. Grove Fejl ere næsten helt forsvundne, og i Løbet af Aaret er Flødens Pasteurisering bleven indført paa de enkelte

Grosserersocietetets Topnotering for fineste Smør.

	1888—88	1880—90	1890—91	1891—92	1892—93	1893—94	1894—95	1895—96	1896—97	1897—98
November	99.6	102.5	107.0	108.8	107.5	105.6	109.0	98.5	98.0	97.3
December	109.5	105.0	104.0	113.2	102.8	94.5	99.0	96.0	100.0	96.8
Januar	105.0	96.8	102.4	112.0	96.0	95.5	100.0	97.0	98.5	92.5
Februar	107.5	97.5	97.8	107.5	90.8	91.5	92.8	97.8	93.8	94.0
Marts	103.0	96.5	104.0	103.2	90.0	89.2	86.0	92.8	89.0	92.0
April	87.0	91.5	91.4	90.0	84.0	81.8	82.3	81.0	83.4	84.8
Maj	84.4	83.0	78.3	90.0	76.5	73.0	79.2	76.4	79.5	77.5
Juni	84.5	75.0	78.0	83.2	83.6	69.8	74.0	79.5	79.5	76.0
Juli	91.0	73.6	84.4	85.5	95.0	71.0	83.5	83.6	82.0	74.3
August	91.4	83.0	87.8	85.5	95.2	75.8	87.4	98.0	88.3	80.0
September	92.5	94.3	95.3	96.8	104.0	83.5	95.0	96.5	96.0	91.6
Oktober	97.6	100.2	106.0	109.3	101.5	86.0	109.4	103.8	93.0	99.5
Gjennemsnit for hele Aaret	96.1	91.3	94.8	99.0	93.9	84.9	91.7	91.6	90.1	88.1

**Indførselen til England af Smør i Cwts.
(101.6 Pd. dansk).**

Fra	1894	1895	1896	1897	1898
Sverrig	266.306	310.809	328.829	299.214	294.962
Danmark	1.102.490	1.162.770	1.228.784	1.334.726	1.465.030
Tyskland	137.755	112.338	107.825	50.761	41.231
Holland	165.157	191.201	234.469	278.631	269.324
Frankrig	424.645	454.893	467.602	448.128	416.821
N. S. Wales.	34.581	45.837	7.777	23.835	34.391
Victoria	190.398	212.797	154.885	169.075	124.223
New Zealand.	65.626	53.262	56.370	76.522	69.949
Kanada.	20.887	38.949	88.357	109.402	156.865
Forenede Stater . . .	29.996	66.932	141.553	154.196	66.712
Andre Lande.	136.991	175.924	226.287	272.311	269.585
Ialt. . .	2.574.835	2.825.662	3.037.718	3.217.801	3.209.093

Mælkerier, der endnu stode tilbage i saa Henseende. Nu kan denne Arbejdsmaade siges at være i Anvendelse i alle Landets Mælkerier

I det der forøvrigt henvises til Artiklen »Danmarks Smørexport 1897—98.« (Tidsskrift for Landøkonomi 1898 S. 472) skal her kun bringes i Erindring, at Overskudsudførselen af Smør her fra Landet i 1897—98 var 109 Mill. Pd., medens den 1896—97 var 92.3 Mill. Pd. — Tilvæksten beløber sig altsaa til næsten 17 Mill. Pd. — eller meget mere end nogensinde tidligere.

Af hosstaaende Tabel over Englands Indførsel ses, at imod Sædvane er denne ikke voxet i 1898. Den blev 3.2 Millioner Cwts., og heraf tilførtes 45.6 pCt fra Danmark og 9.2 pCt. fra Sverrig, medens der fra »Australien«, N. S. Wales, Victoria og New. Zealand tilsammen kun kom 7.1 pCt. og fra Nordamerika, Kanada og de forenede Stater c. 7.0 pCt. — Australien ses saaledes, selv

om den er os en genereude Konkurrent, ingenlunde at være værre nu end for 4—5 Aar siden; og særlig maa det bemærkes, at Victoria synes at gaa tilbage; thi det var dér, at Udførselspræmien for nogle Aar siden bragte Smørexporten til hurtig Stigning, og da hed det sig almindelig, at Australien alene vilde kunne præstere Englands Vinterforsyning.

De her fremdragne Tal godtgjør, at den skotske Redaktør Mr. Young ikke har formaaet at skade det danske Mælkeribrug ved sit ondsindede Angreb i 1897. — England modtog i 1898 mere dansk Smør end tidligere, og efter hvad der forlyder fra mange Mælkeribestyrere, er Mælkemængden atter i indeværende Vinter større end i de foregaaende Vintre, samtidig med at Smørprisen hidtil har været bedre end i de tilsvarende Maaneder i de nærmest foregaaende Aar.

Som en betydelig Begivenhed i det forløbne Aar maa det nævnes, at den 26. Marts 1898 blev Loven om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg vedtaget, og i dennes § 6 forbydes det Mælkerierne at udlevere til Kreaturføde Mælk og Kjærnemælk, som ikke har været opvarmet til en Temperatur af mindst 85° C. — Hermed er grundig Pasteurisering af saavel Centrifugemælk som al Fløde til Kjærning bleven lovbefalet, hvad der uden Tvivl kun kan være til Gavn for Mælkeribrugsts sunde Udvikling, idet Mælkerierne derved tvinges til at være nøjeseende med Mælkens Kvalitet. — Den daarlige Mælk er til Hinder for Fremstillingen af gode Produkter, og ret beset er der ingen, der har Fordel af at lade Mælken tage Skade, forinden den afleveres til Mælkerierne.

I Forbindelse hermed kan det nævnes, at de samvirkende jydskke Mejeriforeninger, der længe tøvede med at tage fat paa Arbejdet for Forbedringen af Mælkens Kvalitet, i 1898 har søgt Arbejdet fremmet, omend paa forskjellig Maade, rundt om i Foreningerne. Og ved Delegeretmødet i Aarhus den 17. Oktober udtalte Formanden, Proprietær Rasmussen, Højrupgaard, »at

der mange Steder er udført et stort Arbejde i denne Sag, og at det er en glædelig Kjendsgjerning, at hvor der arbejdes energisk, haves der Beviser paa, at en iøjnefaldende Forbedring af Smørrets Kvalitet har været Resultatet, f. Ex. blandt de Mejerier, der levere Smør til Pakkeriet i Esbjerg.«

Endvidere kan det i Sammenhæng hermed nævnes, at ved mange Mælkerier rundt om i Landet er der nu indført systematisk Mælkebedømmelse, enkelte Steder er man endog begyndt for en Del at betale Mælken i Forhold til dens Friskhed og Velsmag; og ved nogle af sydfynske Landmænds Smøreksportforenings Mælkerier have de derværende Staldinspektører utvivlsomt gjort god Nytte, hvilket man er berettiget til at slutte deraf, at Arbejdet nu fortsættes paa andet Aar.

I mange Landboforeninger er der afholdt Præmiemalkninger, og Svendborg Amts landøkonomiske Selskab fremskaffede ved Udsættelsen af en Prisopgave Forstander Jørgen Petersens udmærkede Afhandling »Malkearbejdet«, der hurtig spredtes over hele Landet, saaledes at den, ligesom Oprettelsen af de talrige Kontrolforeninger, blev et karakteristisk Vidnesbyrd om, hvilken Interesse man nu skjænker alle Forhold vedrørende Mælkens Produktion.

Den i 1897 paabegyndte Bog om Mælkeribruget i fremmede Lande blev færdig lige ved Slutningen af Aaret 1898, og fra Forsøgslaboratoriet udkom en Beretning om det saakaldte Laktoskops Anvendelighed til Bestemmelse af Mælkens Fedme. — De af Landhusholdningsselskabets Maskinudvalg i 1897 paabegyndte Forsøg med Kjølemaskiner til Mælkeribrug fortsattes paa tre Mælkerier i Jylland og afsluttedes paa Gl. Carlsberg ved en sammenlignende Prøve, der godtgjorde, at Kulsyremaskinen fra Sabro i Aarhus i enhver Henseende kunde maale sig med de prøvede Ammoniak og Svovlsyrlingmaskiner, saa at der ikke foreligger nogen Grund for Mælkerierne til at foretrække disse, der i hvert Fald under ugunstige

Omstændigheder kunne foranledige en stærk Lugt. — Endvidere blev der ligeledes paa Maskinudvalgets Foranstaltning paa Carlsberg Laboratoriet anstillet en Sammenligning mellem forskellige Stoffer til Isolering, hvoraf det synes at fremgaa, at Lyng maa være særdeles formaalstjenlig til Pakning af Ishuse, og tilmed vil utvivlsomt mange Steder i Landet Lyng være billigere end Hakkelse.

Endelig maa det nævnes, at Mejeriforeningerne i 1898 have oprettet »Mejeriernes Ulykkesforsikring«, og Arbejdet for Driftsstatistikken er kommen et Skridt videre ved at faa et Statstilskud, hvorhos Ledelsen er henlagt under et Udvalg, der har overdraget Konsulent Nissen-Dall at udarbejde den aarlige Beretning.

Til Slutning skal det endelig bringes i Erindring, at ikke alene har man fortsat med de sædvanlige Mælkeriudstillinger og Foredrag rundt om i Landet, men »Dansk Mejeristforening« har endvidere i 1898 foruden sit aarlige Delegeretmøde for første Gang foranstaltet et almindeligt Møde for Mejerister og Mejersker, der med god Tilslutning afholdtes 1—3. September paa Dalum Landbrugsskole.

Som et Tab for Mælkeribruget maa det nævnes, at Proprietær, Bang, Kaleur, døde i September Maaned efter kun faa Timers Sygdom; hans Arbejde som Formand for den fynske Mejeriforening er overtaget af forhenværende Forpagter Hempel Syberg, Gjélskov, der nu bor i Odense.